

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๒

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นให้ใช้บังคับได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี มีผลใช้บังคับไปพลางก่อนจนกว่าจะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา พระราชกำหนดเป็นกฎหมายพิเศษที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจฝ่ายบริหารตราขึ้นใช้บังคับโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาตามขั้นตอนปกติ เมื่อมีการตราพระราชกำหนดแล้วรัฐบาลต้องนำพระราชกำหนดเสนอต่อรัฐสภาทันทีในโอกาสที่มีการประชุมสภา เพื่อให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบเพื่อให้มีผลใช้บังคับ หากมีการอนุมัติพระราชกำหนดให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้าไม่อนุมัติพระราชกำหนดให้พระราชกำหนดนั้นตกไปแต่ไม่กระทบต่อกิจการที่เป็นไปในช่วงใช้พระราชกำหนดนั้น พระราชกำหนดที่มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไป ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่ไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นซึ่งต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและพระราชกำหนดมีผลตกไปตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ตราขึ้นเนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่มีความสอดคล้องกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ไม่มีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ปัญหาและลดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงมุ่งหมายเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวและปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคล

ในครอบครัว และกำหนดมาตรการในการส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๑ ที่กำหนดให้รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม รวมทั้งคุ้มครองป้องกันบุคคลในครอบครัวจากการกระทำความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและกำหนดให้มีการบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้ความหมายของ “ความรุนแรงในครอบครัว” ว่าหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำต่อกันโดยเจตนาให้เกิดหรือในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ เสรีภาพ หรือชื่อเสียง ของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ และได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ รองรับเพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้มีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงการมีมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลในครอบครัวให้เหมาะสมเพื่อให้มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งให้บุคคลในครอบครัวที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคม มาตรการดังกล่าว เช่น ให้มีศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในเขตพื้นที่จังหวัดและเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่เป็นส่วนราชการ ให้มีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว หรือคุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษว่ามีการกระทำความผิดอาญาซึ่งพนักงานสอบสวนเห็นว่ามิใช่ลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนส่งสำเนาบันทนาการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษไปยังศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวที่ตั้งอยู่ในท้องที่นั้นโดยไม่ชักช้าโดยให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวที่ได้รับสำเนาบันทนาการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษดังกล่าวดำเนินการเพื่อให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อไป นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัวที่ต้องกำหนดกลไกให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงและเพิ่มบทบาทหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีตามหลักการใหม่ให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า การตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

มีหลักการและความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว และคุ้มครองสวัสดิภาพอันเป็นประโยชน์ ในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและพัฒนาสถาบันครอบครัว การตราพระราชกำหนดดังกล่าว เป็นการดำเนินการเพื่อให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพ ของบุคคลในครอบครัวให้เหมาะสม ดังนั้น การชะลอการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้การดำเนินการในทุก ๆ ด้าน มีความพร้อมอันเป็นผลดีต่อสังคม สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัวและเป็นไป เพื่อมิให้สถาบันครอบครัวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเกิดความเสียหายและเป็น ผลร้ายต่อสังคมและประเทศชาติ เป็นการรักษาความมั่นคงทางสังคมและความปลอดภัยของประเทศ ที่ส่งผลถึงความปลอดภัยสาธารณะ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม แม้คณะรัฐมนตรีจะมีอำนาจในการตราพระราชกำหนดฉบับนี้ได้ตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ ก็ตาม แต่คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรที่จะเร่งดำเนินการ เปรียบการเพื่อรองรับและพิจารณาแก้ไขกฎหมายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครอง สถาบันครอบครัวให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ตลอดจนเร่งรัดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านอัตรากำลังและการอบรมฝึกฝนพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ได้ตามวัตถุประสงค์ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสถาบันครอบครัวได้อย่างแท้จริงโดยเร็ว อีกทั้งให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้โดยเร็ว และเมื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว ก็จะส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ อันเป็นรากฐานของสังคมในการที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวต่อไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ